

**СЕРҚИРРА ИЛМ-ФАН ФИДОЙИСИ,
ЮКСАК МАЪНАВИЯТ СОҲИБИ ВА
ИЛМИЙ МАКТАБ ЭГАСИ: ТЕРМИЗ
ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ПРОФЕССОРИ, ТАРИХ ФАНЛАРИ
ДОКТОРИ, СУРХОНДАРЁ- ФАН ВА
ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ МАРКАЗИ
РАИСИ, ДЎСТИМ ТУРСУНОВ
САЙПУЛЛА НАРЗУЛЛАЕВИЧ 70
ЁШДА**

АВАЗОВ ЭРГАШ ХИДИРБЕРДИЕВИЧ

*Термиз давлат университети профессори,
иқтисод фанлари доктори*

Турсунов Сайпулла Нарзуллаевич билан мен 1979 йил декабр ойида М.Т.Ойбек номли педагогика институтида танишганмиз. 47 йилдан буён қалин дўстмиз. Шу йиллар мобайнида ота-онамиз, ака-укаларимиз билан жуда қадрдон бўлиб яшаб келмоқдамиз. Турсунов Сайпулла Нарзуллаевичнинг қишлоқларига борганимизда оталари Нарзулла ака ҳамиша хурсанд бўлиб, ўғлимнинг дўстлари келди деб дарров қўй сўярдилар. Дастурхон тайёр бўлгунча ўзларининг анорзорларидан лаганларни тўлдириб анорлар олиб чиқиб меҳмон қилар эдилар. Саҳоватпеша инсон Нарзулла ака дўстимиз Сайпуллага шундай дўстларинг бор, улар билан биргалашиб ҳаммангиз олим бўлинглар деб дуо берар эдилар.

1995 йилда Турсунов Сайпулла Нарзуллаевич «Ўзбекистонда янги шаҳарларнинг ижтимоий иқтисодий тарихи» мавзусида номзодлик, 1995 йил майда «Ўзбекистон иқтисодиётида аграр секторнинг ривожланиши: муаммолар ва натижалар (1946-1965 й.й)» мавзусида тарих фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертациясини (мутахассис-07.00.02) муваффақиятли ҳимоя қилди. 1999 йилда профессор, 2012 йил 6 майда Турон фанлар академияси Академиги илмий унвонга сазовор бўлди. Унинг илмий тадқиқот натижалари тарих фанини илмий-

амалий ўрганишда кенг қўлланилмоқда.

С.Н.Турсуновнинг Миллий дастур талаблари асосида «В плену утопического мышления», «Шеробод тарихи», «Денов ёғ-экстракция заводи тарихи», «Иккинчи жаҳон уруши йилларида Шеробод меҳнаткашларининг жасорати», «Унутилмас жасорат» «Хаёлий фикрлаш асрида», «Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўлидаги уринишлар (1946-1965) ниятлар ва натижалар», «Ўзбекистон Республикаси мустақиллик йўлида», «Ўзбекистон иқтисодиётида аграр секторнинг ривожланиши ва муаммолари», «Сурхондарё тарих кўзгусида», «Термизий буюк сиймолар», «Термиз йилномаси», «Сурхондарё тарихи», «Ўзбекистон тарихи ва маданияти- Сурхондарё этнографияси», «Сурхондарё вилояти тарихини ўрганиш», «Шерободликлар», «Сурхондарё вилояти топонимлари», «Раҳбар маънавияти», «Сурхондарё вилояти номоддий маданияти, «Сюань-Дзань ва буддизм тарихига доир», «Жарқўрғон», «Денов», «Бойсун», «Хотира барҳаёт-Қадр мангу», «Сурхондарё-этнографик макон», «Маҳалла-мустақил юрт таянчи», «Миллий маънавиятимиз ва баркамол авлод тарбияси», «Ўзбекистоннинг жанубий ҳудудларида номоддий маданият тарихи», «Халқ ҳикматларининг баркамол авлод тарбиясидаги аҳамияти», «Шеробод

тарихидан лавҳалар”, “Шўрчи тарихидан лавҳалар”, “Сурхон воҳаси моддий маданияти тарихи”, “Сурхон воҳаси архитектураси: ўтмиш ва бугун”, “Ўзбекистонда бахшичилик санъатининг шаклланиши ва тараққиёти тарихи”, “Бахшичилик буклет”, “Термизий алломалар”, “Ўзбек миллий кураши тарихи: анъаналари” рангли албом китоб, “Ўзбек миллий кураши тарихи: анъаналари”, “Ўзбекистон жанубий ҳудудларида маданий ва амалий санъат ёдгорликлари тарихи”, “Ўзбекистонда топонимик номлар ва уларнинг тарихи”, “Термизийларнинг илмий тафаккури”, “Имом Исо Термизий ва Термизий алломалар”, “Жаркўрғон тарихидан лавҳалар”, “Кумкўрғон тарихидан лавҳалар”, “Термиз шаҳри тарихи”, Термиз тумани тарихи”, “Бандихон тарихи”, “Қизирик тарихи”, “Сурхоннома”, Сурхондарё курувчилари тарихи”, “Шаҳид кетган қатағон қурбонлари-хотираси абадий (1920-1938 йиллар)”, “Ўзбекистон бахшилари жаҳон туризми нигоҳида”, “Сариосиё ва Узун тарихи”, “Бойсун баҳори” каби илмий тарихий монографиялари, “Сурхондарё тарихи”, “Сурхондарё этнографияси”, “Жаҳон тарихи” дарслик ва ўқув қўлланмалари ва 350 дан ортиқроқ илмий, услубий, ўқув, оммабоп мақолалар муаллифидир.

С.Н.Турсунов 2002 йил июлда Англиянинг Кембриж халқаро жамияти ва Англия Кембриж университети томонидан “XXI асрнинг машҳур 2000 олими” унвонига, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Фан ва технологиялар бошқармаси томонидан 2003 йил 27 январда “Сурхондарё тарихи”, 2004 йил 14 июнда “Ўзбекистон тарихи ва маданияти-Сурхондарё этнографияси”, 2010 йил 25 феврал “Сурхондарё – Этнографик макон”, 2011 йил 8 феврал “Ўзбекистоннинг жанубий ҳудудларида номоддий маданият

тарихи”, 2012 йил 22 февралда “Сурхон воҳасида моддий маданият тарихи”, 2013 йил 25 февралда “Ўзбекистонда бахшичилик санъатининг шаклланиши ва тараққиёти тарихи (жанубий ҳудудлар мисолида)”, 2015 йил 24 февралда “Ўзбекистонда топонимик номлар ва уларнинг тарихи”, “Ўзбекистон жанубий ҳудудларида маданий ва амалий санъат ёдгорликлари тарихи”, 2017 йил “Сурхондарё вилояти экотуриزمi салоҳияти”, 2021 йилдан “Боботепа-1”, “Боботепа-2” номли тасдиқланган давлат инновация грантлари совриндори. “Сурхондарё-этнографик макон”, Ўзбекистон жанубий ҳудудларида этномаданий жараёнлар, Ўзбекистон жанубий ҳудудларида моддий маданият мавзуларида инновацион дастурлар бўйича илмий тадқиқотлар олиб бормоқда ва ёш илмий тадқиқотчиларга раҳбарлик қилмоқда. Ҳозирги вақтда Англиянинг Кембриж халқаро биографик жамияти ва университети, Япониянинг Сока университети, АҚШнинг Бостон, Релиж, Франциянинг халқаро Археология-этнография институти билан ҳамкорликда илмий тадқиқотлар олиб бормоқда.

Турсунов Сайпулла Нарзуллаевич 2015-2024 йилларда Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгаши депутати, “Меҳнат шухрат” ордени, Ўзбекистон мустақиллиги кўкрак нишони соҳиби ҳамдир.

Дўстим Турсунов Сайпулла Нарзуллаевич 70 ёшингиз муборак бўлсин, олиб борилаётган илмий ижодингизга зафарлар ёр бўлсин, ҳамиша шогирдларингизга, оилангизга бош қош бўлиб олимлик даражангиз янада юксак даражаларга кўтарилсин.

Сизга ҳамиша ҳурмат билан Авазов Эргаш Хидирбердиевич.